

نقش زینب کبری(س) در اخبار ماثوره/ نظر اهل سنت در مورد دختر علی(ع) ----

محمد غالب شافعی مصری در مورد حضرت زینب(س) می گوید: او در فصاحت و بلاغت یکی از آیات بزرگ الهی گردید و در حلم و کرم و بینایی و بصیرت و تدبیر کارها در میان خاندان بنی هاشم و بلکه عرب مشهور شد.

محمد غالب شافعی مصری در مورد حضرت زینب(س) می گوید: او در فصاحت و بلاغت یکی از آیات بزرگ الهی گردید و در حلم و کرم و بینایی و بصیرت و تدبیر کارها در میان خاندان بنی هاشم و بلکه عرب مشهور شد.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه-علی کریمی: علمای بزرگی درباره شخصیت روایی حضرت زینب (س)، سخن گفته اند؛ از جمله:

ابوالفرج اصفهانی می گوید: زینب عقیله دختر علی بن ابی طالب، مادرش فاطمه دختر رسول خداست و او همان کسی است که ابن عباس از او کلام حضرت فاطمه (س) را در فدک نقل می کند و می گوید: حدیث کرد مرا عقیله ما زینب دختر علی (ع)...

در انساب الطالبيين می خوانیم: زینب کبری دختر امیرمومنان (ع) که کنیه اش ام الحسن بود، از مادرش زهرا (س) روایت می کرد.

مرحوم سید نورالدین جزایری، در خصائص الزینبیه، ویژگی موثق بودن زینب را طرح می کند و می نویسد: «از جمله القاب آن محترمه «موثقه» (مورد اعتماد) است، که آن مکرمه مورد وثوق خلاق عالم و حضرت سیدالشهدا، و حضرت سجاد (ع) بوده اند و لذا حافظ ودایع الهیه و اسرار محمدیه بوده، بلکه محل وثوق کلیه مردم بوده و لذا حضرت سیدالساجدین (ع) هر وقت بیان اخبار و احادیث می فرمود و می خواست که در اذهان مردم جای گیرد و از او بپذیرند، به عمه اش اسناد می داد و از آن مخدّره نقل می فرمود و کذالک ابن عباس با این که مقبول القول بود، مع ذالک می گفت: «حدثتنا عقیلتنا.»

آیه الله خویی می نویسد: از مادرش سلام الله علیها روایت می کند. و جابر فقیه(۱) و عباد عامری از او روایت می کنند. این همه نشان از اوج مقام روایی حضرت زینب (س) دارد که متأسفانه کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

گواهی می دهم که پدرم، محمد، بنده و فرستاده اوست. پیش از آن که او را بیافریند، برگزید و پیش از پیغمبری تشریف انتخاب بخشید و به نامی نامید که سزاوارش بود و این هنگامی بود که آفریدگان از دیده نهان بودند و در پس پرده ی بیم نگران و در پهنه ی بیابان عدم سرگردان. پروردگار بزرگ پایان کار همه کارها را دانا بود و بر دگرگونی های روزگار محیط، بینا و به سرنوشت هر چیز، آشنا.

راویان حدیث از زینب کبری(س)

باید توجه داشت که ارزش روایات نقل شده از حضرت زینب (س) فراتر از روایاتی است که راویان دیگر نقل کرده اند، زیرا این بانوی بزرگ خود عالمه ای غیر معلمه بود و روایاتی را که نقل می کرد، بی هیچ شبهه ای، معتبر و مستنداند. حتی روایت هایی که در سنین کودکی از او نقل شده اند. این بانوی بزرگوار که پنج سال قبل از وفات رسول خدا (ص) به دنیا آمد، از مادرش فاطمه زهرا (س)، پدرش علی (ع)، اسماً بنت عمیس، و ام ایمن روایت نقل می کرد. شمار راویان از وی بسیارند که می توان به: علی بن حسین (ع)، ابن عباس، محمد بن عمر، عطأ بن سائب، فاطمه بنت الحسین، محمد بن جابر، عباد عامری و ... اشاره کرد.

حال به بیان برخی از روایات نقل شده از حضرت زینب س می پردازیم.

وسیله ارتباط خلق و خالق

ابوبکر با این سند: محمد بن زکریا، جعفر بن محمد بن عماره کندی، پدرش، حسین بن صالح، دو مرد از بنی هاشم، از حضرت زینب (س) دختر علی (ع) روایت کرد که زینب س فرمود: «قالت فاطمه س: ... و نحنُ وسیلتُهُ فی خلقِهِ و نحنُ خاصته و محل قدسه و نحن حجتہ فی غیبه و نحن ورثه انبیائه...»؛ «ما وسیله ارتباط خدا با مخلوق های او هستیم. ما برگزیدگان خداییم و جایگاه پاکی ها، ما راهنماهای روشن خداییم و وارث پیامبران او هستیم.»

ابی حجاج (از محمد بن عمر بن حسن)، از زینب، به نقل از فاطمه س و اشجع، بلید بن سلیمان (از ابی حجاج، محمد بن عمرو هاشمی) از زینب دختر علی (ع) نقل کرد که فاطمه علیها السلام فرمود: «قالت فاطمه س: ان رسول الله قال لعلی اما انک یابن ابی طالب و شیعتک فی الجنه»، «و سِجِی ء اقوام ینتحلون حبک ثم یمرقون من الاسلام کما یمرق السهم من الرمیة»؛ رسول خدا به علی (ع) فرمود: «ای پسر ابوطالب! همانا تو و رهروان تو در بهشت اند و به زودی قومی می آیند که از دوستی تو سخن می گویند. آنگاه از اسلام فرار می کنند، مانند پرت شدن تیر از کمان.»

دوستی آل محمد(ص)

روایتی مشهور به «فاطمیات» در باب دوست داشتن آل محمد که با این اسناد نقل شده است: «... عن فاطمه بنت السجاد علی بن الحسین زین العابدین (ع) عن فاطمه بنت ابی عبدالله الحسین (ع) عن زینب بنت امیرالمؤمنین (ع) عن فاطمه بنت رسول الله (ص) قالت: الا من مات علی حُب آل محمد مات شهیداً؛ «آگاه باشید هر کسی که بر دوستی آل محمد بمیرد، شهید است.»

ایضا شایسته است شخصیت والا و علمی حضرت زینب س را از دیدگاه اهل تسنن نیز گرچه بشکل گذرا و مجمل مورد فحص و بحث قرار دهیم:

الف- جلال الدین سیوطی در رساله «زینبیه» خویش می نویسد: «زینب در زمان جدش رسول خدا پا به عرصه جهان گشود و در دامن وی پرورش یافت. او هوشمندی توانا و دورانیش و دارای قلبی پر قوت و پربلاست بود». سپس می افزاید: «حسن بن علی هشت سال قبل از رحلت پیامبر خدا و حسین بن علی هفت سال قبل از آن و زینب کبری نیز پنج سال قبل از رحلت آن بزرگوار به دنیا آمده اند، پس زینب پنج سال از عمر خویش را در کنار پیامبر خدا گذرانده و تربیت یافته است.» (۲)

زینب، دختر علی بن ابی طالب، از جمله زنان با فضیلت و بزرگواری است که دورانیشی و فکر با عظمتی داشت. او همراه برادرش حسین بن علی در واقعه کربلا حضور داشت به امر یزید بن معاویه آن خانم را به همراه دیگر اسراء به شام و شهرهای مختلف بردند که در شام زینب کبری در برابر یزید خطبه‌ای غراء خواند.

ب- شیخ عزالدین معروف به ابن اثیر جزری می نویسد: «زینب دختر علی بن ابی طالب، مادرش فاطمه دختر رسول خدا بود. او در زمان پیامبر خدا به دنیا آمد و مقداری از زندگی آن حضرت را درک نمود. زینب تنها خانم متفکر و دانشمندی بود که از قوت فکر بالایی برخوردار بود. پدرش وی را به ازدواج عبدالله بن جعفر درآورد. خداوند به وی فرزندان عنایت کرد که نام آنان علی، عون اکبر، عباس، محمد و ام کلثوم بوده است. او در واقعه کربلا همراه برادرش حسین بن علی بود. بعد از شهادتش به همراه قافله روانه شام گشت و در برابر یزید بن معاویه خطبه‌ای شیوا و پرمعنی ایراد کرد که در کتابهای تاریخی ذکر شده. ایراد آن خطبه درایت و عقل و اندیشه و قدرت بالای قلبی وی را می‌رساند.» (۳)

ج- استاد محمد فرید وجدی: «زینب، دختر علی بن ابی طالب، از جمله زنان با فضیلت و بزرگواری است که دورانیشی و فکر با عظمتی داشت. او همراه برادرش حسین بن علی در واقعه کربلا حضور داشت به امر یزید بن معاویه آن خانم را به همراه دیگر اسراء به شام و شهرهای مختلف بردند که در شام زینب کبری در برابر یزید خطبه‌ای غراء خواند.» (۴)

د- محمد غالب شافعی مصری: او که از نویسندگان مقتدر مصری است در مجله «الاسلام» سال اول شماره ۲۷ علاقه و عشق خود را به زینب چنین می نگارد: «یکی از بزرگترین زنان اهل بیت از نظر حسب و نسب و از بهترین بانوان طاهره که دارای روحی بزرگ و مقام تقوی و آئینه سر تا پا نمای رسالت و ولایت بوده، حضرت سیده زینب دختر علی بن ابی طالب می‌باشد که به نحو کامل او را تربیت کرده بودند و از پستان علم و دانش خاندان نبوت سیراب گشته بود. به حدی که در فصاحت و بلاغت یکی از آیات بزرگ الهی گردید و در حلم و کرم و بینایی و بصیرت و تدبیر کارها در میان خاندان بنی هاشم و بلکه عرب مشهور شد و میان جمال و جلال و سیرت و صورت و اخلاق و فضیلت را جمع کرده بود. شبها در حال عبادت و روزها را روزه داشت و به تقوا و پرهیزگاری معروف بود.» (۵)

پی نوشت:

۱- جزء سوم باب معرفة الکبائر، حدیث ۱۷۵۴.

۲- فاطمة الزهراء بهجة قلب المصطفى، ج ۲، ص ۶۳۶-۶۳۷.

۳- زينب الكبرى، علامه جعفر نقدي، ص ۱۹ - ۱۸.

۴- اسد الغابة في معرفة الصحابة، ابن اثير، ج ۷، شماره ۶۹۶۱.

۵- دائرة معارف القرن العشرين، ج ۴، ص ۷۹۶ - ۷۹۵